

Sygn. akt III C 1555/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 lutego 2015 r.

Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie, Wydział III Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Jakub Idziorek

Protokolant: apl. adw. Karolina Grygorczuk

po rozpoznaniu w dniu 5 lutego 2015 r.

na rozprawie,

sprawy z powództwa Prokuratora Rejonowego S.-Ś. w S.,

działającego na rzecz P. G. (1),

przeciwko B. Z.,

o zapłatę,

I. zasądza od pozwanego B. Z. na rzecz P. G. (1) kwotę 500 zł (pięćset złotych) wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi w stosunku rocznym od dnia 26 września 2014 roku do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

III. nakazuje pobrać od pozwanego B. Z. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie kwotę 40 zł (czterdzieści złotych) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 30 września 2014 roku Prokurator Rejonowy S. – Ś. w S. działający na rzecz P. G. (1) wniósł o zasądzenie od B. Z. na rzecz P. G. (1) kwoty 500 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 19 września 2014 roku do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu żądania pozwu wskazano, że prawomocnym wyrokiem tutejszego Sądu Wydziału IV Karnego wydanym w dniu 10 stycznia 2014 roku w sprawie o sygn. akt IV K 521/13 B. Z. został uznany za winnego tego, że w dniu 17 marca 2013 roku w S. działając w celu zmuszenia funkcjonariuszy Policji, w tym między innymi P. G. (1), do zaniechania prawnej czynności służbowej użył przemocy wobec funkcjonariuszy Policji, w ten sposób, że szarpał za mundury i odpychał, a także znieważył tych funkcjonariuszy przy użyciu słów powszechnie uznawanych za obelżywe i w związku z pełnieniem przez nich obowiązków służbowych, tj. przestępstwa z art. 224 § 2 k.p.c. w zb. z art. 222 § 1 k.k. w zb. z art. 226 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. Powyższe zachowanie pozwanego naruszyło dobra osobiste P. G. (1) takie jak jego nietykalność cielesna i godność, konsekwencją czego było wyrządzenie mu krzywdy w wymiarze niemajątkowym, co w świetle treści przepisu art. 448 k.c. uzasadnia przyznanie zadośćuczynienia. Okoliczności popełnionego czynu, negatywny ładunek słów wypowiedzianych pod adresem P. G. (1), a także fakt jego fizycznego zaatakowania oraz to, że pozwany zachowania tego dopuścił się wobec funkcjonariusza publicznego w związku i w trakcie wykonywania przez niego obowiązków służbowych czynią żadaną pozwem kwotę 500 złotych

odpowiednim zadośćuczynieniem. Odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia powód domaga się od dnia następnego po upływie zakreślonego w wezwaniu do zapłaty terminu płatności.

W odpowiedzi na pozew B. Z. wniósł o oddalenie powództwa w całości, podnosząc, że policjanci w trakcie odbywania służby niejednokrotnie narażeni są na różnego rodzaju znieważenia, w tym wyzwiska, a jego zachowanie wobec funkcjonariusza Policji P. G. (1), za które został skazany opisanym w pozwie wyrokiem, nie wykraczało poza zakres zwyczajnego przeciętnego ryzyka zawodowego policjanta. Stąd też godność P. G. (1) mogła być naruszona jedynie w znikomym stopniu. W ocenie pozwanego wystarczającą rekompensatę dla P. G. (1) stanowią przeprosiny, które złożył na piśmie po uprawomocnieniu się wyroku.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 17 marca 2013 roku funkcjonariusze Komisariatu Policji S. – Ś. w S. A. L., M. K. i P. G. (1) zauważyli na Al. (...) grupę głośno zachowujących się osób, wobec czego zdecydowali o podjęciu wobec nich interwencji. Kiedy funkcjonariusze zbliżali się do tej grupy padły pod ich adresem ze strony B. Z. słowa powszechnie uważane za obelżywe (k. 12v i 14v akt IV K 521/13). Nadto B. Z. używał wobec P. G. (1) przemocy polegającej na szarpaniu go za mundur i odpychaniu.

Dowód:

- protokół zeznań świadka A. L. złożonych w postępowaniu przygotowawczym k. 12 w aktach sprawy tutejszego Sądu Wydziału IV Karnego sygn. akt IV K 521/13,
- protokół zeznań świadka P. G. (1) złożonych w postępowaniu przygotowawczym k. 14 w aktach sprawy tutejszego Sądu Wydziału IV Karnego sygn. akt IV K 521/13,
- protokół zeznań świadka M. K. złożonych w postępowaniu przygotowawczym k. 16 w aktach sprawy tutejszego Sądu Wydziału IV Karnego sygn. akt IV K 521/13,
- protokół oględzin płyty CD k. 45 w aktach sprawy tutejszego Sądu Wydziału IV Karnego sygn. akt IV K 521/13.

Wyrokiem z dnia 10 stycznia 2014 roku Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie w Wydziale IV Karnym uznał między innymi B. Z. za winnego tego, że w dniu 17 marca 2013 roku w S. przy ul. (...), działając w celu zmuszenia do zaniechania czynności służbowej, użył przemocy wobec funkcjonariuszy Policji M. K., A. L. i P. G. (2) w ten sposób, że szarpał ich za mundury i odpychał oraz znieważał pokrzywdzonych przy użyciu słów powszechnie uznawanych za obelżywe, podczas i w związku z pełnieniem przez nich obowiązków służbowych, tj. o czyn z art. 224 § 2 k.p.c. w zb. z art. 222 § 1 k.k. w zb. z art. 226 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. Nadto w punkcie II tego wyroku Sąd warunkowo zawiesił wykonanie orzeczonej wobec B. Z. kary pozbawienia wolności i zobowiązał go do przeproszenia pokrzywdzonych na piśmie w terminie jednego miesiąca od uprawomocnienia się wyroku.

Powyższy wyrok uprawomocnił się.

Dowód:

- odpis wyroku wydanego przez tutejszy Sąd Wydział IV Karny w sprawie IV K 521/13 k. 5 – 6.

P. G. (1) poczuł się dotknięty zachowaniem B. Z.. Zachowanie to, będące przejawem braku szacunku, naruszyło jego godność osobistą.

Pismem z dnia 2 kwietnia 2014 roku P. G. (1) zwrócił się do Prokuratora Prokuratury Rejonowej Szczecin – Ś. w S. o wytoczenie na jego rzecz powództwa przeciwko B. Z. o zadośćuczynienie.

Dowód:

- zeznania P. G. (1) w charakterze strony k. 30 – 31,

- pismo z dnia 02.04.2014 r. k. 7.

Pismem z dnia 3 września 2014 roku Prokurator Prokuratury Rejonowej Szczecin – Ś. w S. wezwał B. Z. do zapłaty na rzecz P. G. (1) kwoty 500 złotych tytułem zadośćuczynienia, zgodnie z treścią przepisu art. 448 k.c. , w terminie 14 dni od daty doręczenia wezwania.

Powyższe wezwanie do zapłaty B. Z. odebrał w dniu 11 września 2013 roku.

Dowód:

- wezwanie do zapłaty z dnia 03.09.2014 r. k. 8,

- zwrotne potwierdzenie odbioru wezwania do zapłaty z dnia 03.09.2013 r. k. 9.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się w przeważającej części uzasadnione.

Powód wywodził roszczenie z treści przepisów art. 23 k.c., 24 k.c. i 448 k.c. Zgodnie z treścią przepisu art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny, o czym stanowi przepis art. 24 § 1 k.c. Stosownie zaś do treści przepisu art. 448 k.c. w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia. Przepis art. 445 § 3 stosuje się.

W świetle treści cytowanych przepisów art. 23 k.c. i art. 24 k.c. do powstania roszczenia o zadośćuczynienie pieniężnego z tytułu naruszenia dobra osobistego niezbędne jest ustalenie dobra osobistego podlegającego ochronie, o którym mowa w art. 23 k.c., jego naruszenia i bezprawność działania sprawcy.

Katalog dóbr osobistych określony w art. 23 k.c. ma charakter otwarty, a zakresem stosowania art. 23 i 24 k.c. objęte są wszelkie dobra osobiste rozumiane jako pewne wartości niematerialne związane z istnieniem i funkcjonowaniem podmiotów prawa cywilnego, które w życiu społecznym są uznawane za doniosłe i zasługujące z tego względu na ochronę.

W świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego pojęcie czci w rozumieniu przepisu art. 23 k.c. obejmuje dwa aspekty: zewnętrzny rozumiany jako dobre imię, dobra opinia, dobra sława oraz wewnętrzny przejawiający się w godności osobistej, wyobrażeniu o własnej wartości. Godność osobista jest sferą osobowości, która konkretyzuje się w poczuciu własnej wartości człowieka i oczekiwaniu szacunku ze strony innych ludzi. Poczucie to, które jest istotnym elementem psychiki człowieka kształtowane jest przez szereg różnych okoliczności zewnętrznych i jest uwarunkowana historycznie i kulturowo. Jego postacie i rozmiar w istotny sposób zależą od cech psychiki człowieka i od całokształtu jego osobowości. Powoduje to zróżnicowanie poczucia własnej wartości człowieka i naruszenia jego godności (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 23 maja 2014 roku, I ACa 1523/13). Wskazywana zatem przez P. G. (1)

godność osobista stanowi prawem chronione dobro osobiste. Prawem chronionym dobrem osobistym jest również nietykalność cielesna.

P. G. (1) upatruje naruszenia godności osobistej i nietykalności cielesnej w zdarzeniu z dnia 17 marca 2013 roku, podczas którego pozwany, w celu zmuszenia go do zaniechania czynności służbowej, kierował pod jego adresem słowa powszechnie uznawane za obelżywe, a nadto szarpał go za mundur i odpychał. Prawomocnym wyrokiem tutejszego Sądu z dnia 10 stycznia 2014 roku (sygn. akt IV K 521/13) pozwany został skazany za ten czyn. Zgodnie z treścią przepisu art. 11 k.p.c. ustalenia wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa wiążą sąd w postępowaniu cywilnym. W świetle treści tego przepisu sąd orzekający w sprawie cywilnej związany jest tylko ustaleniami dotyczącymi popełnienia przestępstwa, a więc okolicznościami składającymi się na jego stan faktyczny, czyli osobą sprawcy, przedmiotem przestępstwa, czynem przypisanym oskarżonemu oraz osobą pokrzywdzonego, które znajdują się w sentencji wyroku. Oznacza to, że sąd - rozpoznając sprawę cywilną - musi przyjąć, że skazany popełnił przestępstwo przypisane mu wyrokiem karnym, a pozwany nie może bronić się zarzutem, że nie popełnił przestępstwa, za które wcześniej został skazany prawomocnym wyrokiem wydanym w postępowaniu karnym, ani też że przestępstwem tym nie wyrządził szkody.

W tym miejscu wskazać należy, że o naruszeniu dobra osobistego decyduje obiektywna ocena konkretnych okoliczności, nie zaś subiektywne odczucie osoby zainteresowanej. Nie każda bowiem dolegliwość w postaci doznania przykrości stanowi o naruszeniu dóbr osobistych ale tylko taka, która wedle przeciętnych ocen przyjmowanych w społeczeństwie przekracza próg dozwolonych zachowań i nie jest małej wagi (...). Z założenia tego wynika, że nie może być miarodajny wyłącznie stan uczuć oraz miara indywidualnej wrażliwości powoda, lecz także kontekst społeczny, a zwłaszcza odbiór przypisywanych zachowań danym w środowisku. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 28 sierpnia 1998 r., I ACr 341/96, wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 28 października 2010 roku, ACa 908/10). Przy ocenie natomiast, czy doszło do naruszenia dobra osobistego, także takiego jakim jest godność człowieka, również przyjmować należy koncepcję obiektywną naruszenia dobra osobistego, ustaloną w płaszczyźnie konkretnego stanu faktycznego, po przeanalizowaniu, czy dane zachowanie, biorąc pod uwagę przeciętne reakcje ludzkie mogło obiektywnie stać się podstawą do negatywnych odczuć po stronie pokrzywdzonego. Nie można jednocześnie całkowicie wykluczyć subiektywnego odczucia osoby żądającej ochrony prawnej, zależy to jednak od istoty zdarzenia, na które powołuje się osoba uważająca, że jej dobra osobiste zostały naruszone (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 31 stycznia 2013 roku, VI ACa 1172/12).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, że stwierdzone wyrokiem z dnia 10 stycznia 2014 roku zachowanie pozwanego naruszało godność osobistą P. G. (1). Skierowane do niego podczas interwencji wulgarne słowa, mając na uwadze przeciętne ludzkie reakcje, mogły wywołać negatywne odczucia u P. G. (1). Słowa te bowiem w społecznym odczuciu mają negatywne znaczenie, z ich skierowanie wobec funkcjonariusza policji ma celu jego poniżenie. Fakt zaś, że przy wykonywaniu czynności służbowych policjant może spotykać się z negatywnymi ocenami podejmowanych czynności, w tym również i obraźliwymi słowami nie oznacza, że jest pozbawiony ochrony swojego dobrego imienia. Godność bowiem, jak zeznał P. G. (1), przysługuje każdemu człowiekowi i to zarówno w życiu prywatnym jak i podczas wykonywania czynności służbowych. Dlatego też fakt, że obelżywe słowa zostały skierowane do funkcjonariusza publicznego przy wykonywaniu przez niego czynności służbowych nie oznacza, że nie doszło do naruszenia jego godności, a nawet jeżeli do tego doszło, to że naruszenie to miało znikomą stopień. Zeznania policjantów podejmujących czynności służbowe wobec między innymi pozwanego złożone w postępowaniu karnym jednoznacznie wskazują, że jego zachowanie cechowała duże natężenie złej woli – pozwany i pozostałe osoby nie tylko kierowały wobec policjantów słowa powszechnie uznane za obelżywe, które w odczuciu społecznym cechuje szczególnie negatywne zabarwienie w przypadku ich skierowania wobec policjanta, ale także doszło do naruszenia nietykalności cielesnej P. G. (1). Zachowanie to zostało zakwalifikowane jako przestępstwo. Tym samym, skoro ustawodawca zdecydował się na penalizację takich zachowań jako przestępstw, nie sposób uznać, że zachowanie pozwanego może być ocenione jako małej wagi, wkalkulowane w ryzyko zawodowe, a naruszenie godności osobistej jako znikome. Przytoczone przez P. G. (1) okoliczności zdarzenia, które zostały zakwalifikowane jako przestępstwo, przekraczają próg dozwolonych zachowań wobec interweniującego policjanta

i oceniane obiektywnie, przy uwzględnieniu przeciętnej miary wrażliwości jako brak szacunku, mogły wywołać u niego negatywne odczucia psychiczne. W odniesieniu natomiast do żądania zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wskazać należy, że krzywda, za którą pokrzywdzony może domagać się zadośćuczynienia na podstawie przepisu art. 448 k.c., to szkoda niemajątkowa wywołana naruszeniem dobra osobistego, polegająca na fizycznych dolegliwościach i psychicznych cierpieniach pokrzywdzonego. Wbrew stanowisku pozwanego powód wykazał, że zachowanie pozwanego stanowiące jaskrawy przejaw braku szacunku wywołało u niego negatywne odczucia w postaci cierpień psychicznych. Powstało zatem po jego stronie roszczenie o zadośćuczynienie za doznana krzywdę. Wybór bowiem sposobu, w jaki ma zostać naprawiona krzywda, nie może abstrahować od ciężaru gatunkowego naruszonego dobra, okoliczności i skutków deliktu. Przy naruszeniach błahych, dających się usprawiedliwić okolicznościami, możliwe jest uznanie za wystarczające do usunięcia jego skutków przeprosin ze strony sprawcy. Natomiast w przypadku ciężkiej zniewagi funkcjonariusza publicznego pełniącego obowiązki – policjanta wykonującego czynności służbowe, przy dużym natężeniu złej woli sprawcy oraz bez cienia prowokacji ze strony pokrzywdzonego, co miało miejsce w niniejszej sprawie, mamy do czynienia z rażącym naruszeniem dobra osobistego. Dlatego też uznanie, że nakazane wyrokiem karnym przeproszenie pokrzywdzonego będzie wystarczające do usunięcia skutków naruszenia dobra osobistego, nie znajduje oparcia w materiale dowodowym sprawy. Zważywszy na to, że zachowanie pozwanego naruszyło godność osobistą pokrzywdzonego, której naruszenie wywołuje szczególnie negatywne odczucia u pokrzywdzonego, a także duże nasilenie złej woli w zachowaniu pozwanego, uzasadnia przyznanie zadośćuczynienia w żądanej pozwek kwocie. Kwota jakiej domagał się na rzecz pokrzywdzonego Prokurator nie jest wygórowana i z pewnością nie pozostaje w dysproporcji do naruszanego dobra osobistego i wynikłej stąd krzywdy.

Mając powyższe na uwadze Sąd zasądził na rzecz P. G. (1) kwotę 500 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 26 września 2014 roku i oddalił powództwo w części co do odsetek w pozostałej części.

Roszczenie o odsetki znajduje swoje oparcie w treści art. 359 § 1 k.c. oraz art. 481 § 1 i 2 k.c. oraz art. 817 § 1 k.c. Dłużnik popada w opóźnienie jeśli nie spełnia świadczenia pieniężnego w terminie, w którym stało się ono wymagalne także wtedy, gdy kwestionuje istnienie lub wysokość świadczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2003 r., sygn. II CK 146/02, Lex nr 82271). W wypadku zadośćuczynienia uprawniony może żądać zasądzenia odsetek w zasadzie od chwili zgłoszenia żądania. Zarówno odszkodowanie, jak i zadośćuczynienie za krzywdę stają się bowiem wymagalne po wezwaniu obowiązanego do spełnienia świadczenia odszkodowawczego - art. 455 § 1 k.c. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 17 kwietnia 2014 roku, V ACa 135/14). W rozważanym przypadku pozwany został wezwany do zapłaty zadośćuczynienia pismem z dnia 3 września 2014 roku. W treści wezwania do zapłaty termin płatności oznaczono na 14 dni od dnia otrzymania wezwania do zapłaty. Pozwany pismo to odebrał w dniu 11 września 2014 roku, a zatem winien dokonać zapłaty do dnia 25 września 2014 roku, a skoro tego nie uczynił, powód może domagać się zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego od dnia 26 września 2014 roku.

Sąd nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie kwotę 40 złotych tytułem opłaty od pozwu, której wnoszący pozew Prokurator Prokuratury Rejonowej Szczecin – Ś. w S. nie miał obowiązku uiścić, na podstawie przepisu art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity z 2014 roku, poz. 1025 ze zmianami).